

COMUNA POCIOVALIȘTEA (1864-1948)¹

Cristian Grecoiu

Existența comunei ca unitate administrativ-teritorială datează din anul 1864 și a luat ființă ca urmare a Legii administrative din 31 martie, promulgată de domnitorul Alexandru Ioan Cuza. În conformitate cu prevederile acesteia, comuna era alcătuită din mai multe sate sau cătune a căror populație trebuia să însumeze în mod obligatoriu 500 de locuitori sau 100 de familii. Reședința comunei se stabilea în satul cel mai dezvoltat. Comuna era condusă de un primar și un consiliu comunal ales pe doi ani, ai cărui membri varia de la 5 la 17 consilieri, în funcție de numărul locuitorilor.

Instituția administrativă a comunei Pociovaliștea s-a numit primărie în perioada 1864-1949, comitet provizoriu în 1949-1950 și sfat popular în anii 1950-1968. Inițial comuna cuprindea, la înființarea sa în anul 1864, doar satul Pociovaliștea și cătunul Tomeni. În anul 1875 cătunul Pociovaliștea aparținea de comuna Pițicu². În anul 1892 comunei Pociovaliștea i-a fost alipit satul Bălani. La 1 iulie 1908 are loc o nouă reorganizare administrativă, în componența comunei Pociovaliștea intrând satul Ghebani, preluat de la comuna Novaci și satul Sitești, preluat de la comuna Bumbăști-Pițic³. În anul 1928 satul Huluba a trecut de la comuna Ciocadia în componența Pociovaliștei⁴. Această nouă organizare va rezista până la 1 iunie 1933, când satul Huluba intra din nou în alcătuirea comunei Ciocadia⁵, iar în anul 1938 revine în cadrul comunei Pociovaliștea. La 1 aprilie 1942, prin Decizia Ministrului de Interne nr.48858/18.03.1942, comuna Pociovaliștea a fost desființată, pentru scurt timp și alipită comunei Novaci⁶. La 18 mai 1942, comuna Pociovaliștea a fost reînființată⁷, iar Ispas D. Moța a fost numit primar la 20 iunie același an⁸. În urma reformei administrativ-teritoriale din anul 1968 comuna a fost desființată, iar satele Pociovaliștea, Bălani, Ghebani, Huluba și Sitești au intrat în componența Novaciului, declarat oraș cu această ocazie.

În anul 1882 a fost construit localul primăriei⁹. În anul 1892 comuna Pociovaliștea avea o suprafață de 1075 hectare, din care 37 ha vie, 10 ha pădure, 500 ha arabil, 250 ha fânețe și 278 ha livezi. Producția anuală medie era de 1290 hectolitri porumb, 300 hectolitri grâu, 1000 kg fasole, 6 hectolitri cânepă, 4210

¹ Prezentul articol face parte dintr-un studiu monografic mai amplu dedicat fostei comune Pociovaliștea.

² Serviciul Județean Gorj al Arhivelor Naționale, Fond „Tribunalul Jud. Gorj”, registrul nr. 4/1875, fila 139.

³ Monitorul Oficial al României nr. 163 din 19 octombrie 1908, pag. 6876.

⁴ Muzeul Județean Gorj, dosar nr. 4333 „*Monografia comunei Pociovaliștea, raionul Gilort*”, pag. 2.

⁵ SJAN Gorj, Fond „Primăria comunei Pociovaliștea”, dosar nr. 1/1933, nepaginat.

⁶ SJAN Gorj, Fond „Primăria comunei Novaci”, dosar nr. 2/1941-1942, fila 53.

⁷ Monitorul Oficial al României nr. 121 din 28 mai 1942, pag. 4381.

⁸ SJAN Gorj, Fond „Primăria comunei Pociovaliștea”, dosar nr. 1/1942, f. 9 și 28.

⁹ Idem, dosar nr. 1/1940, fila 198.

decalitri vin, 580 decalitri țuică, 439 kg lână, 40 kg ceară și 300 tone fân. Populația era alcătuită din 175 familii, cu 731 suflete, din care 91 contribuabili, 6 dorobanți cu schimbul, toți români, ocupându-se cu agricultura și creșterea vitelor. Inventarul agricol cuprindea 50 de pluguri, 60 de care cu boi, 2 căruțe cu cai, 637 vite, 293 oi, 145 capre, 80 de stupi și 135 porci. Venitul comunei era de 875 lei și 30 bani, iar cheltuielile se ridicau la 819 lei și 14 bani. Pe teritoriul comunei funcționau 8 mori, 12 pive, 10 joagăre și 5 cârciumi¹⁰.

În același an satul Ghebani, aparținând comunei Novaci, avea o suprafață de 350 hectare și producea anual circa 394 hectolitri porumb, 48 hectolitri fasole, 329 hectolitri țuică, 180 kg lână, 1 hectolitr cânepă, 17 kg ceară, 189 tone fân și 12 hectolitri grâu. Cei 110 locuitori, împărțiți în 28 de familii, dețineau 7 pluguri, 80 care cu boi, 171 vite, 19 cai, 120 oi, 126 porci și 49 stupi¹¹.

Tomeni, cătun al comunei Pociovaliștea, avea o suprafață de 400 ha, cu o populație de 65 de familii. Locuitorii săi în număr de 290 suflete posedau 20 pluguri, 30 care cu boi, o căruță cu cai, 280 vite, 20 cai, 100 oi, 80 capre și 120 porci¹².

Satul Bălani avea o suprafață de 250 ha și producea anual 212 hectolitri porumb, 157 kg fasole, 67 decalitri țuică, 75 kg lână, 100 kg cânepă, 22 tone fân și 52 hectolitri grâu. Populația sa de 11 familii (41 locuitori) dețineau 5 pluguri, 10 care cu boi, 60 vite, 5 cai, 50 oi, 30 capre și 30 porci¹³.

Sitești, cătun al comunei Bumbăști-Pițic, avea o suprafață de 150 ha cu o populație de 56 familii (245 locuitori), iar inventarul agricol consta în 10 pluguri, 60 care cu boi, 154 vite, 15 cai, 142 oi, 25 capre, 35 porci și 18 stupi cu albine¹⁴.

Huluba, cătun al comunei Ciocadia, avea o populație de 205 locuitori (65 familii), dintre care 45 contribuabili. Locuitorii posedau 10 pluguri, 15 care cu boi, 112 vite, 13 cai, 46 oi, 17 capre, 45 porci, 100 stupi cu albine și o moară cu apă¹⁵.

În anul 1904 comuna Pociovaliștea avea o populație de 836 de locuitori (185 bărbați, 225 femei, 221 băieți, 205 fete). Dintre aceștia doar 181 erau știutori de carte (71 bărbați, 5 femei, 80 băieți, 25 fete). Majoritatea erau agricultori, dar existau și 2 dogari, 3 tâmplari, 2 fierari, 1 lăutar, 1 croitor și 4 zidari. În perioada 1 octombrie 1903 – 1 octombrie 1904 au avut loc 31 nașteri, 16 căsătorii și 19 decese. Dintre cei 123 copii de vârstă școlară (70 băieți și 53 fete) doar 70 frecventau cursurile școlare (55 băieți și 15 fete). Industria sătească era reprezentată de 7 mori pe apă, 13 pive și 8 ferăstraie¹⁶.

¹⁰ Colonel I. Vasiliu-Năsturel, „Dicționar geografic al județului Gorjiu”, București, Tipografia Thoma Basilescu, 1892.

¹¹ Ibidem, pag. 150.

¹² *** „Marele Dicționar Geografic al României”, vol. V, 1900, pag. 628.

¹³ Ibidem, vol. I, pag. 281-282.

¹⁴ Ibidem, vol. V, pag. 410.

¹⁵ Ibidem, vol. III, pag. 747.

¹⁶ *** „Expunerea situației Județului Gorj prezentată Consiliului General în sesiunea ordinară a anului 1904 de Prefectura Județului”, Tg. Jiu, Tipografia Nicu D. Miloșescu, 1905.

În perioada 1903-1906 Consiliul Comunal era alcătuit din 7 consilieri: Mihail Sutescu, primar, Ion Tomescu, ajutor de primar, Ion Ilie Digulescu, Dumitru Păceag, Dumitru Popescu, Nicolae Răduca, Gh. I. Popa Gheorghe¹⁷. De la înființarea sa comuna Pociovaliștea a fost condusă până la primul război mondial de următorii primari:

1. Ion Digulescu (februarie 1866 – iunie 1867) ;
2. Petre Tomescu (august 1867 – decembrie 1883) ;
3. Mihail Sutescu (februarie 1884 – februarie 1886, decembrie 1886 – martie 1893, ianuarie 1895 – august 1908, august 1913 – ianuarie 1914) ;
4. Năstasie Enache (martie 1886 – decembrie 1886) ;
5. Gheorghe Bârsanu (martie 1893 – ianuarie 1895) ;
6. Vasile Mirea (august 1908 – noiembrie 1908) ;
7. Ion I. Anghel (decembrie 1908 – octombrie 1909, ianuarie 1914 – iunie 1917) ;
7. Gheorghe Surupăceanu (octombrie 1909 – februarie 1911) ;
8. Constantin Constantinescu (martie 1911 – aprilie 1913) ;
9. Nicolae Moța (1913) ;
10. Achim I. Cârlițeanu (iunie 1917 – mai 1920)¹⁸.

Observăm că mandatul celor 10 primari a variat de la câteva luni la 22 ani (Mihail Sutescu), e drept cu întreruperi. Despre cel mai longeviv primar al Pociovaliștei știm că s-a născut în noiembrie 1846, a urmat timp de doi ani cursurile școlii primare din Bumbesti-Pițic, urmați de alți doi ani la școala primară urbană din Târgu-Jiu. În anul 1869 a absolvit Școala Preparatorie de Învățători din Craiova. Numit învățător încă din anul 1867 în comuna Bumbesti-Pițic, a fost transferat la cerere în comuna Pociovaliștea în anul 1876. După alegerea sa ca primar în anul 1884, renunță la meseria de dascăl. A fost membru fondator al Băncii Populare „Românul” și casier contabil al acesteia în perioada 1912-1918. S-a căsătorit în anul 1875 cu Stanca M. Surupăceanu și au avut patru copii. Dintre aceștia Pantelimon M. Sutescu va ajunge director al Băncii Generale a Țării Românești din București, iar Florian M. Sutescu va urma tatălui său în funcția de primar în perioada interbelică¹⁹.

După primar, cel mai important funcționar comunal în această perioadă era notarul. Pe baza registrelor de stare civilă, am reușit să identific următorii notari ai comunei Pociovaliștea:

1. Gheorghe Bârsanu (iunie – noiembrie 1887) ;
2. Constantin Popescu (noiembrie 1887 – martie 1893) ;
3. Gheorghe Digulescu (iulie 1893 - 1903) ;
4. Petre I. Capotă (martie 1903 – decembrie 1905, decembrie 1923, martie 1924) ;
5. Constantin Constantinescu (1910 - 1917) ;

¹⁷ Arhivele Naționale Istorice Centrale, fond Ministerul de Interne. Diviziunea Administrativă, dosar nr. 562/1907, fila 8.

¹⁸ Această listă a fost întocmită pe baza registrelor de stare civilă ale comunei Pociovaliștea, aflate la SJAN Gorj.

¹⁹ SJAN Gorj, Fond „Banca Populară Românul”, dosar nr. 2/1912-1945, nepaginat.

6. Constantin P. Badalea (iunie 1917 – noiembrie 1923, februarie 1924 – decembrie 1926) ;

7. Nicolae Grigore (decembrie 1923).

În anul 1909, după alipirea satelor Ghebani și Sitești, comuna Pociovaliștea număra 1736 de locuitori (550 bărbați, 500 femei, 346 băieți și 340 fete). Dintre aceștia doar 503 erau știutori de carte (299 bărbați, 34 femei, 121 băieți și 49 fete). Meșteșugurile erau reprezentate de 2 croitori, 2 cojocari, 6 dogari, 3 fierari, 3 lumânărari, 8 tâmplari și 8 zidari. În perioada 15 octombrie 1908 – 15 septembrie 1909 au fost înregistrate 33 nașteri, 10 căsătorii și 14 decese. Numărul copiilor care frecventau școala era de 55 (43 băieți și 12 fete) din totalul de 72 (52 băieți și 20 fete)²⁰.

În campania din Bulgaria au fost mobilizați și mulți tineri din Pociovaliștea, majoritatea întorcându-se acasă, doar Gheorghe Zamfira a murit din cauza epidemiei de holeră²¹. Dacă războiul din 1913 a înregistrat doar o victimă din rândul tinerilor din Pociovaliștea, în schimb primul război mondial a însemnat o adevărată catastrofă prin tributul de sânge pe care o întreagă generație a trebuit să-l plătească. Eroii comunei Pociovaliștea morți pentru patrie în anii 1916-1919 sunt:

1. Picu P. Ion	19. Cazacu Savu
2. Moța M. Ilie	20. Tătaru Șt. Ion
3. Cimpoeru I. Grigore	21. Bălă P. Ion
4. Speriatu Nicolae	22. Iordache T. Nicolae
5. Bălăceniou I. Ion	23. Zamfira Grigore
6. Făsui D. Petre	24. Moldoveanu Ilie Savu
7. Făsui D. Nicolae	25. Măruță Ilie
8. Dragu Constantin	26. Mierluță I. Nicolae
9. Dragu Constantin	27. Moldoveanu Alexandru
10. Popa D. Gheorghe	28. Popescu Nicolae
11. Mituța Dumitru	29. Oprițoiu A. Constantin
12. Păun Popa Gh. Ion	30. Mindoiu Constantin
13. Costreie I. Toma	31. Opran Constantin
14. Predica Petre	32. Neață C. Gheorghe
15. Duligean D. Petre	33. Lică Petrichie
16. Găpșoiu E. Ion	34. Negrea Gheorghe
17. Popescu C. Ștefan	35. Duligean Gh. Petre
18. Negreanu Constantin	36. Bocâi Constantin
37. Costreie P. Ion	54. Ilea Vasile
38. Fumărel Dumitru	55. Ștefănescu Cornelia
39. Maria Șt. Ion	56. Dică Petre
40. Dima P. Dumitru	57. Dică Nicolae
41. Cazacu Petre	58. Taiga Nicolae

²⁰ *** „Expunerea situațiunii Județului Gorj prezentată Consiliului General în sesiunea ordinară a anului 1909 de Prefectura Județului”, Craiova, Tipografia David J. Benevenisti, 1909.

²¹ *** „Expunerea situațiunii Județului Gorj prezentată Consiliului Județean în sesiunea ordinară de la 15 octombrie 1913”, Tg. Jiu, Tipografia Lumina, 1913, pag. 13.

42. Predică Gh. Gheorghe	59. Cazacu Gheorghe
43. Gheorghe Pantelimon	60. Dungu P. Gheorghe
44. Popescu Savu Zaharia	61. Leuștean Gh. Ion
45. Răduca I. Petre	62. Ghibu V. Ilie
46. Caragel F. Gheorghe	63. Cârciu Șt. Constantin
47. Udrea C. Ion	64. Popa C. Dumitru
48. Bălașa I. Constantin	65. Moța I. Constantin
49. Tilea I. Gheorghe	66. Cazacu Petre
50. Zamfira Gh. Ion	67. Buduran N. Ion.
51. Zamfira M. Alecu	
52. Ștefănescu Vasile	
53. Victor Gheorghe	

Acestora, căzuți pe câmpul de luptă, li se adaugă și nouă pociovălișteni, morți acasă în urma rănilor și bolilor pe care le-au căpătat pe front:

1. Fumărel Constantin
2. Bodârnea Petre
3. Popescu Atanasie
4. Duligean Gh. Ion
5. Lică T. Gheorghe
6. Duligean Gh. Petre
7. Dănciulescu Ion
8. Ștefănescu T. Nicolae
9. Dragomir I. Dumitru²².

În perioada interbelică comuna Pociovaliștea a fost condusă de următorii primari:

1. Pavel D. Botan (mai 1920 – februarie 1922)
2. Florian M. Sîtescu (februarie 1922 – aprilie 1926, decembrie 1926)
3. Constantin C. Bălăceanu (mai 1926)

Florian M. Sîtescu, fiul lui Mihail Sîtescu, s-a născut la 20 martie 1892 în comuna Pociovaliștea. A participat la războiul mondial din 1916-1918, luând parte la retragerea din Moldova, iar în 1918 a fost demobilizat cu gradul de sergent. La 6 august 1918 a devenit casier-contabil al Băncii Populare „Românul”, în locul bătrânului său tată. În octombrie același an s-a căsătorit cu Maria I. Tomescu. În februarie 1922 a fost numit președinte al comisiei interimare a comunei Pociovaliștea, iar la 16 februarie 1926 a fost ales prin votul locuitorilor primar²³.

În anul 1927 Consiliul Comunal era alcătuit din Florian M. Sîtescu, președinte, Pavel D. Botan, Alexandru Gh. Leuștean, Constantin D. Leuștean, Ioan Popescu, Ion Gh. Vlăduț, Serghie Leuștean și preotul Nicolae Săftoiu. La 22 aprilie 1929 Consiliul a decis deschiderea unei șosele în satul Ghebani, din vale prin fața

²² SJAN Gorj, Fond „Primăria comunei Pociovaliștea”, dosar nr. 1/1930, f. 119-120.

²³ SJAN Gorj, Fond „Banca Populă Românil”, dosar nr. 2/1912-1945, nepaginat.

Bisericii, începând de la miazăzi din șoseaua vecinală Bnegești-Novaci din fața locuitorului Gheorghe C. Badalea și mergând prin satul Ghebani spre miazănoapte până în șoseaua vecinală Novaci-Aniniși prin pădurea statului²⁴. De asemenea a hotărât să acorde 5940 lei din bugetul comunei pentru împrejmuirea localului de școală nou construit²⁵.

În același an a fost înființat Comitetul Cultural din Pociovaliștea, instituție menită să coordoneze întreaga activitate culturală și educativă din comună, așa cum rezultă din procesul-verbal încheiat cu această ocazie:

„Astăzi, 10 ianuarie 1929, subsemnații membrii ai Comitetului Cultural din parohia Pociovaliștea, împreună cu domnii învățători ai școlii primare locale, ne-am întrunit în ședință, în cancelaria școlii, unde am luat în discuție înființarea Căminului Cultural, care să coordoneze și să dirijeze activitatea educativă și culturală a poporenilor din această comună, întrucât munca izolată este grea și nici n-ar putea da rezultatele dorite, unde toți factorii culturali colaborează pentru promovarea și intensificarea educativă și culturală în popor.

Având în vedere cele de mai sus hotărâm:

Înființarea în comuna Pociovaliștea a unui Cămin Cultural cu numele de «Renașterea», care va funcționa respectând statutele și instrucțiunile Fundației Culturale «Regele Mihai I» și ale societății preoțești «Renașterea». Membrii prezenți au ales următorul Comitet de conducere: Președinte, Preot Nicolae Săftoiu, vicepreședinte, dl. Serghie Leuștean, secretar-casier, dl. Victor Țivlea, iar ca membri pe domnii Florian M. Sutescu, Gheorghe Constantinescu, Ion Dumitrescu, Petre Caragel și Dumitru Surupăceanu, toți din comuna Pociovaliștea, Gorj.

Sediul Căminului va fi în școala primară. Șezători culturale se vor ține în fiecare lună din timpul anului, după un program stabilit de membrii Căminului. Căminul va organiza cel puțin odată pe an serbări publice cu scopuri filantropice. La fiecare șezătoare se va face cronica asupra faptelor însemnate și bine alese din țară și străinătate cu învățături trase din rostul întâmplărilor, povestite de către un membru al căminului cultural, care se va desemna. Se va forma un cor bisericesc din elevi și adulți, care va da răspunsurile la Sf. Liturghie, producându-se și la șezătorile culturale. Biblioteca este dată sub îngrijirea secretarului și va fi compusă din cărțile școlare și ale comitetului cultural, care va forma averea Căminului Cultural.

Căminul se va alimenta din următoarele subvenții: donații, cotizații, venitul colportajului, venitul serbărilor date în acest scop. Colportajul va funcționa potrivit regulamentelor date de Fundația Culturală «Regele Mihai I» și de Sf. Episcopie sub privegherea directă a secretarului. Farmacia Căminului se dă în sarcina secretarului, care va îngriji să aibă întotdeauna medicamente de prim ajutor.

²⁴ SJAN Gorj, Fond „Primăria comunei Pociovaliștea”, dosar nr. 1/1927-1932, fila 59.

²⁵ Ibidem, fila 64.

Membrii Căminului se vor îngriji ca să organizeze expoziții anuale de produse ale gospodăriilor casnice, școlare și agricole și se vor da premii de încurajare celor mai vrednice gospodine și eleve. Excursiuni se vor face pentru a se cunoaște frumusețile naturii, istorice și monumentele de artă din vecinătate și din întreaga țară. Drept care am încheiat prezentul proces-verbal în triplu exemplar, din care unul se va reține la cancelaria Căminului, iar două se vor înainta spre aprobare Fundației Culturale «Regele Mihai I» și Sf. Episcopii a Râmnicului-Noul Severin.»²⁶.

În anul 1939 Căminul Cultural purta denumirea de „Cuza Vodă”, avea 66 de membri, iar comitetul de conducere era format din: preotul Nicolae Săftoiu, președinte, Ana S. Leuștean, învățătoare și Dumitru Lăcătușu, student, vicepreședinti, învățătorul Ion Dumitrașcu, secretar, învățătorul Victor Țivlea, bibliotecar și Florian Sîtescu, casier²⁷.

În anul 1929, cei 1562 de locuitori ai comunei dețineau 558 ha, din care teren arabil 185 ha, fânețe 230 ha, pășuni 25 ha, vii 3 ha, pruni 45 ha, păduri 40 ha, iar alte întrebuițări 10 ha. Din totalul terenului arabil, 35 ha au fost cultivate cu grâu, iar restul de 150 ha cu porumb. În comună existau 320 vaci, 300 boi, 94 cai, 1762 oi, 81 capre, 357 porci, 1485 găini, 391 rațe, 226 găște, 351 curci și 115 stupi. Ca unelte de lucru și utilaj agricol gospodarii dețineau 210 pluguri, 50 grape de lemn, 1200 sape, 500 furci, 100 greble, 400 coase, 3 mașini de treierat, 1 tocătoare de nutreț și 5 vânturătoare. Ca mijloace de transport în Pociovaliștea erau 67 care cu boi, 6 căruțe de cai, 4 cabriolete, 5 trăsuri și 1 autocamion. În comună existau 380 de locuințe, 14 joagăre, 9 mori și 4 prăvălii. Bugetul comunal se ridica la suma de 105 987 lei²⁸.

La 6 aprilie 1929 Prefectura Județului Gorj decide dizolvarea Consiliului comunal al com. Pociovaliștea compus din Bârsan Gh. Ion, Bălăceanu C., Botan D. Pavel, Digulescu I., Leuștean C., Leuștean Al., Popescu Sava, Sîtescu N. Florian și Vlăduț Sava și înlocuirea cu o comisie interimară a comunei compusă din I. Anghel, președinte, Petre M. Constantinescu, Ionescu C. Ion, Petre Caragel, Ion Eft. Colceag, Petre Chisăliță, Cosma Dumitrescu, Ilie Negucioiu și C. D. Leuștean²⁹. Foștii consilieri erau acuzați că: „...se desinteresează cu totul de interesele comunei și cu rea credință compromit interesele ei, astfel în această comună construindu-se un local de școală cu patru sale de clasă, pentru care comuna a subvenționat din veniturile ei, comitetului de construcție în anul 1926 suma de lei 62 500, în anul 1927 suma de lei 40 400 și în anul 1928 suma de lei 6000, în total suma de lei 108 900, consiliul comunal nu s-a întrunit niciodată spre a hotărâ vreo măsură de control asupra cheltuielilor sumelor ce a pus la dispoziția comitetului școlar de construcție, mai cu seamă când știa că această lucrarea nu a fost dată în întreprindere prin licitație publică, așa cum prevede

²⁶ Arhivele Naționale Istorice Centrale, Fond „Fundațiile Culturale Regale. Cămine”, dosar nr. 1654/1929, fila 2.

²⁷ Ibidem, fila 3.

²⁸ SJAN Gorj, Fond „Primăria comunei Pociovaliștea”, dosar nr. 1/1929, fila 9.

²⁹ Monitorul Județului Gorj, nr. 40 din 27 septembrie 1929, pag. 2-3.

art.221 din legea pentru unificarea administrativă și când știa că pentru construirea acestui local de școală nu s-au îndeplinit dispozițiunile art. 225 și 226 din menționata lege, nefăcându-se planul și devizele prescrise pentru asemenea clădiri și deci a lăsat mână liberă învățătorului a cărui gestiune nu i s-a luat prin nici un act.

Între membrii acestui Consiliu comunal existând grad de rudenie, deoarece consilierul ales primar Const. Pr. Bălăceanu este cumnat cu consilierul de drept preotul N. Săftoiu și consilierul ales Al. Gh. Leuștean este frate cu consilierul de drept învățătorul Serghie Leuștean, la constituirea consiliului communal prin procesul-verbal no. 7 din 15 martie 1926, cu rea credință, în contra dispozițiilor art. 27 și 162 din legea pentru unificarea administrativă, acest Consiliu a constatat că nu există nici un caz de incapacitate, nedemnitate și incompatibilitate și pe baza acestei constatări false s-a lăsat să funcționeze consilieri care trebuiau excluși încă de la constituire.

Atât consiliul comunal potrivit art. 1 din legea pentru înfrânarea și reprimarea speculei ilicite cât și delegațiunea permanentă comunală potrivit art. 54 din legea pentru unificarea administrativă, nu au fixat prețurile de vânzare pentru articolele de primă necesitate încă de la data de 1 iulie 1928 și astfel a lăsat populațiunea expusă la specula negustorilor. Delegațiunea permanentă n-a inspectat deloc casa comunală în cursul anului 1928 și Consiliul comunal n-a obligat-o la această îndatorire lăsând mână liberă primarului și notarului în mânuirea fondurilor bugetare... ”³⁰.

Conform recensământului din anul 1930, comuna Pociovaliștea avea o populație de 907 locuitori grupați în 208 gospodării și 256 clădiri³¹.

Majoritatea locuințelor erau din lemn (450), dar existau și case de zid (20) și piatră (7), care aveau două camere (440), trei camere (12), patru camere (8) sau o singură încăpere (16). Domina acoperișul din șindrilă (438), urmat, la mare distanță, de țiglă (30) și tablă (8). Din păcate igiena lăsa de dorit. Astfel în 1932 doar 28 de gospodării aveau latrină proprie, iar în anul 1935 doar 190 de case aveau ferestre mobile, iar restul de 276 aveau ferestre fixe, ce nu permiteau aerisirea locuinței³².

Principalele maladii de care sufereau locuitorii în perioada interbelică sunt redată în următorul tabel³³:

Boala/Anul	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Scarlatină	7					
Pojar			13			
Pelagră		2		1		1
Tuberculoză	1	1	3	3		2

³⁰ Ibidem, pag.2.

³¹ *Indicatorul Statistic al satelor și unităților administrative din România (cuprinzând rezultatele recensământului general al populației din 29 decembrie 1930)*, București, 1932, pag. 171.

³² SJAN Gorj, Fond „Primăria comunei Pociovaliștea”, dosar nr. 2/1931-1944, nepaginat.

³³ Ibidem.

pulmonară						
Debitate congen.		4	1	8		9
Pneumonie	4	5	4	11		6
Boli de inimă		2	4	6		3

Deși ocupația principală a pociovăliștenilor era agricultura, în comună existau și un mic număr de meșteșugari, care produceau și reparau bunurile de consum necesare gospodăriei:

Meserii/Anul	1931	1932	1933
Zidari	10	12	14
Lemnari	14	15	16
Rotari	4	6	7
Cizmari	3	3	3
Fierari	2	2	3
Potcovari	2	3	1
Croitori	2	2	4
Cărămidari	7	8	10
Comercianți	3	2	5
Funcționari	12	13	12

La 6 iunie 1935, de Ziua Eroilor, a fost inaugurat Monumentul Eroilor morți în primul război mondial, ridicat de un comitet de inițiativă condus de învățătorul Serghie Leuștean și preotul Nicolae Săftoiu. La festivitate au participat și Octav Lascăr, prim pretor al plasei Novaci, Ion Giugiulan, revizor școlar și Miron Constantinescu, președintele „Ligii Culturale” și „Ligii Antirevizioniste” din județul Gorj:

„...După serviciul religios a luat cuvântul pr. N. Săftoiu, care a arătat datoria ce avem de a ne cinsti eroii și importanța acestor cinstiri pentru viitorime. Dl. Miron Constantinescu își exprimă bucuria de a vedea că în fiecare sat se ridică monumente și cruci în amintirea scumpilor noștri eroi. Arată chipul vitejesc în care au luptat gorjenii și datoria ce avem de a păstra neatinse hotarele scrise de ei cu sânge. Dl. Ion Giugiulan vorbește în numele școlii, aducând laude comitetului de inițiativă și sătenilor care au dat cu mărinimie, obolul lor, pentru cinstirea fiilor satului căzuți în războiul reîntregirii neamului”. Dl. Serghie Leuștean face o mică dare de seamă a fondurilor cu care s-a ridicat monumentul și-l predă primarului comunei, care a dat asigurări că-l va păstra cu sfințenie. Corul școlar sub conducerea învățătorului Victor Țivlea a cântat numeroase bucăți patriotice.”³⁴.

³⁴ Gorjanul, an XII, nr. 23-24, 1935, pag. 6.

În seara zilei de 26 februarie 1939, Căminul Cultural „Cuza Vodă” din Pociovaliștea a organizat o serbare în clădirea școlii primare:

„Serbarea a început cu Imnul Regal, continuând cu coruri, recitări și piesa „Păcală argat”, executate cu mult succes de către tinerii absolvenți ai școlii, împreună cu d-nii Ion C. Dumitrescu, învățător și D-tru Lăcătușu, student teolog. D-na Ana Leuștean, învățătoare, a vorbit despre „Rostul Serviciului Social în ridicarea satelor”, ascultată cu mult interes și răsplătită cu aplauze de asistenți. Cuvântul de închidere l-a rostit pr. Nicolae Săftoiu, care a arătat rostul piesei, combătând obiceiul urât al vrăjitoriilor și descântecele precum și păcatul desfrâului. Îndeamnă pe cei prezenți să se ferească de păcate și viții și să se apropie de Biserică și Școală, de unde vine îndemn de viețuire curată”³⁵.

În preajma celui de-al doilea război mondial, comuna Pociovaliștea avea 2137 de locuitori, 5 ateliere de fierărie, 3 de croitorie, 2 de cizmărie și 1 brutărie. Ca mijloace de transport existau 100 de care, 24 de săni, 5 căruțe și 3 trăsuri. Șeptelul cuprindea 2337 de oi, 405 porci, 360 bovine, 119 capre și 44 de cai. În anul 1940 existau opt proprietari de mori în comuna Pociovaliștea: Gh. I. Bârsanu, Ilie D. Moța, Petre Constantinescu, P. P. Tomescu, I. C. Somnea, C. Bălăceanu, Petre Caragel și Const. I. Oprițan³⁶. Cultivarea pământului reprezenta ocupația principală a locuitorilor, suprafața comunei fiind împărțită astfel: 636 ha teren arabil, 324 ha fânețe, 95 ha pășuni, 67 ha livezi, 34,25 ha vii, 11 ha zarzavat și 68 ha teren neproductiv³⁷.

În perioada interbelică și până la instaurarea regimului comunist, una din atribuțiile prefectului era de a inspecta comunele din județ pentru a vedea la fața locului care sunt problemele comunității locale și cum pot fie ele remediate. Cu această ocazie erau vizitate primăria, școala, bisericile și alte instituții importante din comună, iar procesele verbale de control, întocmite atunci, reprezintă o adevărată radiografie a localității din punct de vedere economic, demografic, sanitar, școlar etc. Un asemenea control are loc la 6 august 1941 în fosta comună Pociovaliștea, care este descrisă în detaliu în rândurile de mai jos:

„Noi, colonelul Teodor Graur, prefectul județului Gorj, însoțit de dl. C. Pacoste, șeful Biroului Contabilității Județene, inspectând comuna Pociovaliștea de la orele 8:30 la 15, am constatat următoarele:

1. Starea sanitară:

Serviciul sanitar este foarte bine asigurat de medicul circumscripției Novaci, care inspectează de 4 ori pe lună comuna, luând măsuri pentru buna stare sanitară. Fișele sanitare ale școlarilor sunt aproape complete (95%). Moașa comunală activează bine, interesându-se de femeile gravide, precum și de lehuze, copiii sunt examinați la spitalul Novaci, în ședințele speciale de puericultură. Agentul sanitar patrulează aproape zilnic comuna aplică măsurile ordonate de medic, în comună există 17 fântâni, toate având capace de lemn; analiza bacteriologică a apei nu s-a făcut încă.

³⁵ Gorjanul, an XVI, nr. 9-10, 1939, pag. 8.

³⁶ SJAN Gorj, Fond „Primăria comunei Pociovaliștea”, dosar nr. 1/1940, nepaginat.

³⁷ SJAN Gorj, Fond „Primăria comunei Pociovaliștea”, dosar nr. 3/1941-1943, fila 1.

2. Mișcarea demografică:

De la 1 ianuarie a.c. până în prezent: născuți 19 (din care 11 au fost asistați de moașă), 37 morți (din care 5 copii și 4 sugari). Excedent natural: 18.

3. Școala:

Pe întreaga comună nu este decât școala din Pociovaliștea. Școala are 7 învățători (din care 2 utilizați) și un maestru lemnar. Localul este compus din 4 săli mari de clasă și una cancelarie, două din săli sunt astfel construite pentru a servi ca sală de spectacole și scenă. Sobele fiind de zid este de dorit a fi înlocuite cu altele de teracotă. Întreținerea întregului local este foarte bună, iar curățenia bine făcută, astfel că școala poate să reînceapă în foarte bune condițiuni. Cataloagele au fost bine întocmite și completate. Matricola completată cu toate datele inclusiv fișele. Situația școlară pe anul 1940-1941: înscriși 286, cu frecvență regulată 280 (aproape 98%) și promovați 252, adică 88%. Destoinica directorului și a învățătorilor se evidențiază prin frumoasele rezultate obținute, iar prezența așa de bună se datorește perseverenței cu care s-au urmărit elevii ce au absentat de la început, dând imediat în urmărire 16 elevi, care prezentându-se nu au mai fost urmăriți și amendați. Școala are un atelier de tâmplărie care funcționează într-o cameră închiriată, dar prea departe de școală; este necesar a fi mutată mai aproape și a i se completa sculele, dând posibilitatea elevilor de a lucra efectiv. Școala nu are teren de lucru. În fața localului de școală este o mică grădiniță în suprafață de 1 870 m.p. plantată cu zarzavaturi și pepinieră, modul cum este lucrată face cinste școlii și elevilor. Cantina a funcționat prin grija doamnelor învățătoare, care au reușit să obțină adeziunea a 70 de gospodării, care pe rând au dat masa la 22-25 de elevi, servindu-li-se gratuit 2-3 feluri. Este de dorit ca din plantele și florile uscate de elevi să se prepare ceaiul pentru un număr mai mare de elevi, iar cantina așa cum a fost organizată, să funcționeze și în noul an școlar. Atât elevii școlii primare cât și elevii școlii secundare au prestat în mod real munca de folos obștesc.

4. Bisericele:

a) Biserica parohială din satul Pociovaliștea: Sfântul locaș este construit în anul 1909 din paianță, fiind bine întreținut, pardoseala din tindă a început să putrezescă, este necesar să fie înlocuită. Curățenia nemulțumitoare, se constată că nu se dă destulă atenție curățeniei, în special la icoane. Sf. vase nu au fost bine pregătite, observându-se pe sf. potir urme de sf. împărățanie; preotul aduce scuza că slujba făcându-se în „sobor” a fost un preot însărcinat cu rânduiala sf. vase. Cimitirul este bine întreținut și închis.

b) Biserica din satul Sitești: Construită în 1889 din paianță, se prezintă ca întreținere în stare mulțumitoare. În interior curățenia lasă mult de dorit, icoanele nefiind curățite de foarte mult timp. Părintele protoereu va obseva aspru pe cântăreț și va atrage luarea aminte a preoților. Obiectele și vasele sfinte curate și bine păstrate. Cimitirul îngrădit cu ștachet se prezintă mulțumitor.

c) Biserica filială Tomeni: Construită în 1927 este din paianță acoperită cu șifă. Se prezintă în bună stare de curățenie, iar întreținerea este bună. Sfintele obiecte

și vase, bine și curat păstrate. Se constată că biserica nu mai are sf. mir și se va interveni la protoierie spre a i se da. Cimitirul se prezintă mulțumitor, fiind nevoie de a pun ordine mai multă. În această parohie fiind 2 preoți (unul ajutător) și având 3 biserici, este necesar a se face slujbele de fiecare preot în câte o biserică, astfel că în loc de a se face slujba odată pe lună la fiecare biserică, se va putea face la 2 săptămâni.

5. Primăria:

Localul este din bârne tencuite, având acoperișul de șită foarte uzată. Se compune din 2 camere, una din ele utilizată pentru birourile primăriei este mai bine întreținută, cealaltă trebuie reparată, căci pătrunzând apa va putrezi. Mobilierul suficient este în stare mulțumitoare. Registrul inventar al averilor mobile și imobile este în valoare de lei 31 080, trebuie refăcut eliminându-se arhiva ce greșit s-a trecut. Registrul de valori și solduri conține recipise în valoare de 3 725 lei. Suma fiind prea redusă, serviciul financiar va controla conturile de gestiune pe ultimii 10 ani spre a vedea ce recipise nu sunt înregistrate. Registrul de prestații este întocmit, dar primăria nu are încă înaintat spre aprobare regulamentul prestației pe anul 1941-1942. De asemenea planul lucrărilor ce trebuie a fi executate în acest an nu este aprobat de dl. pretor, iar deciziile întocmite de primar nu sunt înaintate. Să se execute în cel mult 2 săptămâni. În procesul verbal de recepție al lucrărilor efectuate pe anul 1940-1941, se constată că din prestațiile prevăzute în valoare de lei 119 250 s-au efectuat lucrări în valoare de lei 102 500, realizându-se 548 m³ pietriș și 13 940 metri de săpături de șanțuri. Planul de cultură a fost detaliat pe gospodării grupate pe sectoare, realizându-se 45 ha grâu și 605 ha porumb. Ancheta agricolă ce s-a întocmit nu corespunde cu adevărul, întrucât sunt terenuri agricole ce nu sunt înregistrate. Organizarea muncii agricole nu este suficient de cunoscută, deoarece constat că nu există tabele cu brațele de muncă ca fiind disponibile, se repartizează la o anumită gospodărie ajutoare prin brațe s-au dat, dar nu s-a ținut evidența zilnică și nu s-a centralizat.

Comuna nu are grajd comunal și nici masculi de reproducție, cu toate că locuitorii au 115 vaci. Tabelul cu mobilizații pentru lucru nu are toate datele prevăzute. Rechizițiile prevăzute în tabelele Cercului de Recrutare și Regimentelor, nu are toate mutațiile ținute la curent. Nu am găsit tabelul cu bunurile rechiziționabile, care nefolosindu-se de armată sau stat, urmează a fi impuse conform Decretului Lege din 1939; să se întocmească de urgență, să se predea preceptorului și să se urmărească încasările. Situația vitelor este întocmită, dar trebuie ținută la zi cu toate modificările aduse. Deciziile pentru ajutorarea familiilor de concentrați s-au întocmit în număr de 146, dar nu se dispune de un tabel cu evidența lor. Tabelele cu evidența lucrărilor nu sunt așa cum s-a dat ordin, neputându-se găsi modul și data când s-a executat ordinele. Tabelul pentru ordinele cu caracter permanent nu are spațiile necesare spre a se trece data și numărul fiecărui raport. Lucrările statistice sunt întocmite, dar prea sumar; se vor lua măsuri de culegerea datelor cât mai complete, pentru ca aceste tabele odată și complete făcute să servească pentru o perioadă cât mai

mare. Repertoriul de legi și regulamente în curs de întocmire, colecțiile de legi regulamente nu sunt întocmite. Planul de activitate și planul de lucru al comunei nu sunt distincte, nu sunt selecționate și eșalonate pe mai mulți ani, se vor trimite imediat preturii pentru a stabili de urgență ordinea și ceea ce trebuie a se face în acest an. Procesele-verbale ale ședințelor Comitetului de conducere nu sunt bine dezvoltate, deoarece în majoritate se ocupă numai cu lucrările agricole, neîmbrățișând toate chestiunile ce interesează comuna. Din toate cele constatate precum și din reclamațiile locuitorilor, constatând că primarul comunei nu corespunde așteptărilor și nu este un destoinic conducător al comunei se va înlocui cu un altul recomandat de pretură.

6. Situația financiară:

Contul și actele de gestiune pe exercițiul 1940-1941, au fost întocmite și înaintate pentru verificare și aprobare. La comună negăsindu-se un al doilea exemplar, după contul de gestiune, nu s-a putut verifica felul cum s-au ales și consemnat soldurile. Bugetul comunei pe exercițiul în curs nici până astăzi nu a fost întocmit și înaintat spre aprobare. Întrucât în această privință s-au dat de Prefectură numeroase ordine, cerem ca dl. Pretor să ceară și să propună pedepsirea celor vinovați. În contul acestui buget s-au făcut conform recipiselor nr. 1-184 suma de lei ... 50 790, în care se cuprind și soldurile din exercițiul expirat. Pentru plățile urgente comuna a avansat pe bază de acte de portofoliu suma de lei 18 151. Soldul rămas de lei 32 643 nu s-a justificat de casierul comunal în numerar și diferite titluri de rentă. Cum titlurile prezentate drept sold se găsesc înscrise și în registrul de valori, casierul comunei se va prezenta la Prefectură, pentru ca verificând gestiunile pe ultimii trei ani, să se vadă care este adevărata realitate. S-a constatat că la anumite acte eliberate de primărie, nu se încasează taxele prevăzute de legea administrativă. Se va întocmi de îndată regulamentul pentru impozitele și taxele comunale și se va trimite spre aprobare Prefecturii.

Dosarele întocmite pentru actele de căsătorie sunt în neregulă, necusute, iar unele din ele cu acte insuficient timbrate și fără semnături legale. Notarul se va îngriji de punerea lor la punct, prezentându-se domnului pretor spre verificare. În general arhiva și lucrările sunt cam încurcate și neclasate la dosare. Domnul Pretor cu ocazia inspecțiunii viitoare, va inspecta dacă s-a executat punerea la punct, așa cum au dat dispozițiuni. Gazeta „Cuvântul Generalului” sosește în comună sâmbăta, în 5 exemplare duble, primăria va întocmi din timp tabele, astfel că distribuirea lor să se facă repede și cu păstrarea evidenței. Cutia de reclamațiuni este în ființă, iar cheia este la pretor. Starea de spirit bună, populația a cerut și are porumbul pentru hrană, asigurat de centrul cooperatist Novaci.”³⁸.

La următoarea inspecție, din 17 octombrie 1942³⁹, prefectul Theodor Graur constată următoarele: Acoperișul primăriei s-a prăbușit în iarna anului 1941/1942

³⁸ SJAN Gorj, Fond „Primăria comunei Pociovaliștea”, dosar nr. 1/1938-1942, nepaginat.

³⁹ SJAN Gorj, Fond „Primăria comunei Pociovaliștea”, dosar nr. 3/1942-1944, nepaginat.

din cauza zăpezii, iar aceasta funcționează în prezent într-un imobil închiriat de Ilie D. Moța⁴⁰. Comuna a fost contaminată de tuse convulsivă, dar numărul bolnavilor a scăzut simțitor. Grădina școlară a fost bine cultivată și s-a obținut o recoltă foarte bună, astfel încât se va asigura o masă caldă la circa 20 de elevi săraci. În ceea ce privește prestațiile efectuate de locuitori, s-a constatat că s-au adus 120 m.c. pietriș, s-au desfundat 1100 m.l. șanțuri și s-a adus materialul lemnos necesar construcției podului peste apa Vâlceaua. La biserica din satul Pociovaliștea s-a pardosit din nou tinda, iar acoperișul de șindrilă al bisericii „Adormirea Maicii Domnului” a fost reparat⁴¹.

La 27 noiembrie 1943, Sfatul comunal era alcătuit din: preot Nicolae Săftoiu, preot Dumitru Lăcătușu, învățătoarele Ana Leuștean și Aurelia Stamatoiu, Ion C. Dumitrescu învățător, Constantin I. Oprițoiu agent sanitar, Ion Al. Leuștean agent agricol, Adrian Dobrean percepător, Nicolae Bălă șef de post, Florian Siteșcu cooperador, Ispas Moța fost primar, Sevastian Surupăceanu cantonier, Constantin P. Badalea și Gheorghe N. Constantinescu frunțași agricoli și Maria D. Lăcătușu⁴². Acesta adoptă Planul de activitate pe 5 ani (1944-1949), care prevedea:

„Acțiuni culturale: Continuarea lucrărilor pentru terminarea noului local de primărie, repararea acoperișului școlii primare cu șindrilă de brad, procurarea mobilierului necesar școala primară, împrejmuirea cu gard a localului școlii, ținerea a două șezători culturale lunar la Căminul Cultural.

Acțiuni morale și religioase: împrejmuirea cimitirului bisericii din satul Huluba și cimitirului din satul Sitești, predici, conferințe și sfaturi de propagandă pentru ridicarea spiritului religios și ridicarea vieții morale a sătenilor.

Acțiuni sanitare: construirea unui local de baie comunală, conferințe, sfaturi și propagandă pentru combaterea boalelor sociale.

Acțiuni agricole: înființarea unei grădini de zarzavaturi, sfaturi și îndemnuri pentru cultivarea plantelor furajere.

Acțiuni zootehnice-veterinare: înființarea și amenajarea unui cimitir de animale în satul Ghebani din deal și satul Sitești.

Acțiuni edilitare: construirea de diguri pentru apărarea școlii primare și podului mare de furia apelor râului Gilort, care amenință pe ambele maluri, continuarea construcției drumului comunal Sitești – biserica „Intrarea în Biserică”, plantarea locului viran de la miazăzi de biserica „Adormirea Maicii Domnului”⁴³.

Din inițiativa lui I. Dumitrescu, directorul școlii primare și a preoților N. Săftoiu și D. Lăcătușu, s-a zidit o fântână, prin captarea unui izvor, și s-a ridicat o troiță în dealul Viilor, la punctul numit „Purcăreț”. Sfințirea fântânii și troiței, pe care sunt înscrise numele tuturor eroilor căzuți pe câmpul de luptă, a avut loc la 25 mai 1944. După intonarea imnului regal, cântat de premilitarii subcentrelor

⁴⁰ SJAN Gorj, Fond „Primăria comunei Pociovaliștea”, dosar nr. 2/1942-1944, fila 56.

⁴¹ Ibidem, filele 8-9.

⁴² Ibidem, fila 56.

⁴³ Ibidem, fila 21.

Pociovaliștea, Ciocadia, Bumbesti Pițic și nr. 10 și 32 Fălciu, refugiați aici, a urmat slujba religioasă efectuată de preoții din localitate. A urmat apoi parastasul pentru pomenirea eroilor, răspunzându-se la apelul nominal de către sergentul Badalea: „Mort pentru Țară și Cruce”. După serviciul divin au urmat discursurile preotului Dumitru Lăcătușu, învățătoarei Aurelia Stamatoiu și lt. Iustin Ionescu, comandantul Centrului 3 Novaci, care au preamărit jertfa acestor eroi⁴⁴.

În anul 1945, mai mulți locuitori donează Primăriei comunei Pociovaliștea un teren pe care trebuia să se construiască un local, care să servească drept sediu pentru toate instituțiile importante din comună: Primărie, Căminul Cultural, Banca Populară etc. Gestul lor filantropic este impresionant și constituie un model demn de urmat pentru generațiile viitoare:

„ACT DE DONAȚIE

Subscrișii: Ion Gh. Bârsanu, Sevastian Surupăceanu, Ion I. Mormogeac, Gheorghe Atanasie Enache, Gheorghîța D. Hiriza și Constantin R. Boloșin, toți din comuna Pociovaliștea din județul Gorj, declarăm că dăruim irevocabil Primăriei comunei Pociovaliștea, tot dreptul nostru de proprietate ce-l avem fiecare din noi, într-o porțiune de teren lată de 15 metri și lungă de 32 metri, socotindu-se lățimea dinspre răsărit spre apus, iar lungimea dinspre miazăzi spre miazănoapte, situată în comuna Pociovaliștea, lângă grădina școlii și care se va învecina la răsărit cu grădina școlii din Pociovaliștea, la apus cu restul proprietăților noastre din care dăruim porțiunea de teren cu lățimea și lungimile arătate mai sus, la miazănoapte cu Varvara Vâlculescu, iar la miazăzi cu Achim Lică, în stăpânirea căreia Primăria va intra cu începere de astăzi data autentificării prezentului act. Valoarea acestei donațiuni este de lei 10 000.

Această donațiune noi donatorii o facem cu obligațiunea ca Primăria să construiască un local propriu pentru nevoile comunei, atunci când va dispune de mijloace necesare în care se va instala și toate instituțiunile din comună ca: Bancă Populară, Căminul Cultural etc. Acceptarea acestei donațiuni se va face de Primărie ulterior, noi donatorii declarând că renunțăm de a ni se mai comunica de către Primărie acceptarea ei, socotind aceasta acceptare valabilă și opozabilă nouă din ziua când ea va fi făcută în mod legal de către aceasta. Făcut astăzi 20 martie 1945 în comuna Novaci-Gorj⁴⁵.”

⁴⁴ *Gorjanul*, an XXI, 24 iunie 1944, pag. 3.

⁴⁵ SJAN Gorj, Fond „Judecătoria Rurală Novaci”, dosar nr. 4/1945, fila 99, autentificarea nr. 82.

„DECLARAȚIUNE

Subscrișii: Zachiu Dragu, Petre I. Vâlculescu, Nicolae I. Vâlculescu, Ion I.I. Popa Gheorghe, toți din comuna Pociovaliștea județul Gorj, în calitate de coproprietari ai terenului situat în comuna Pociovaliștea lung de 42 de metri și lat de 15 metri vecin la răsărit cu grădina școlii din Pociovaliștea-Gorj, la apus cu restul proprietății noastre, la mieznoapte cu șoseaua județeană Pociovaliștea-Bumbești-Pițic-Gorj, iar la miezăzi cu Achim Lică, declarăm că dăruim și noi deopotrivă cu ceilalți coproprietari asupra acestui teren, prevăzuți în contractul de donație autentificat de Judecătoria Novaci-Români sub nr.82 din 20 martie 1945 Primăriei comunei Pociovaliștea-Gorj, toate drepturile noastre de proprietate, fără nici o rezervă, ce le avem în porțiunea de teren descrisă mai sus, și care donațiune o facem în aceleași condițiuni ca cele prevăzute sus menționatul contract, pe care-l ratificăm și-l acceptăm în totul fără nici o rezervă sau restricțiune din parte-ne.

Această declarațiune va face parte integrantă din contractul de donație de care se vorbește mai sus, imobilul dăruit cu dimensiunile și vecinătățile cuprinse atât în acel contract de donație cât și în prezenta declarațiune, va intra de azi înainte complet în patrimoniul Primăriei comunei Pociovaliștea.

Tot prin prezenta mai declarăm că renunțăm de a ni se mai comunica acceptarea acestei donațiuni pentru drepturile noastre prevăzute în această declarațiune din partea Primăriei comunei Pociovaliștea socotind aceasta acceptare valabilă și opozabilă nouă din ziua când ea va fi făcută în mod legal de către primărie.

Făcut astăzi 2 aprilie 1945 în comuna Novaci-Gorj⁴⁶.

O altă instituție care nu avea un sediu propriu era postul de jandarmi, așa că, în 1945, Primăria închiriaza de la Nichita Vlăduț un imobil compus din două camere și dependințe, contra sumei de 4000 lei anual⁴⁷.

Conform Recensământului populației din 25 ianuarie 1948, populația comunei a crescut de la 902 locuitori în anul 1930 la 985, cifră inferioară totuși recensământului din anul 1941 (1000)⁴⁸. La nivelul comunei existau 185 de clădiri și 260 de gospodării. Structura populației pe grupe de vârstă era următoarea: 120 (sub 7 ani), 197 (7-14 ani), 414 (15-44 ani), 163 (45-60 ani), 91 (peste 60 de ani). Dintr-o populație de 865 (peste 7 ani în sus) doar 144 (16,6%) erau neștiutori de carte.

Odată cu instaurarea dictaturii comuniste începe un nou capitol în istoria Pociovaliștei, care va culmina în anul 1968 cu desființarea sa ca și comună și alipirea satelor componente orașului Novaci.

⁴⁶ SJAN Gorj, Fond „Judecătoria Rurală Novaci”, dosar nr. 4/1945, fila 137, autentificarea nr. 100.

⁴⁷ SJAN Gorj, Fond „Primăria comunei Pociovaliștea”, dosar nr.5/1944-1945, fila 446.

⁴⁸ Institutul Central de Statistică, „Îndreptarul statistic al Județului Gorj. Rezultate provizorii ale Recensământului agricol și al populației din 25 ianuarie 1948”, Imprimeria Națională, București, 1949, pag. 11.